

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v březnu 2010 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v březnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 901 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 491 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 339 podniků obchodu a 717 podniků vybraných odvětví služeb.

Odpovědi v dotaznících byly zpracovány váženě podle tržeb, (resp. objemu stavebních prací), otázky z oblasti pracovní problematiky váženě počtem zaměstnanců příslušné organizace¹⁾.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v březnu hodnocení současné celkové **ekonomické situace** oproti únoru zlepšilo. 25,9 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 65,5 % jako uspokojivou a 8,6 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 67,4 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu s 9,6 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky oděvního průmyslu, textilního průmyslu a zpracování druhotných surovin. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 23 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení **celkové i zahraniční poptávky** se zlepšilo také. Úroveň **celkové poptávky** (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti se 68 % tržeb, respondenti se 4,3 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 27,7 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů se 64,6 % tržeb, jako nízká u respondentů se 30,8 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů se 4,6 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 78 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky s 68,1 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 27,1 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 4,8 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů s 64,6 % tržeb, u 30 % za nízkou a u 5,4 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 25,3 % tržeb, poklesla u 19,9 % podniků a u podniků s 54,8 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů se 26,2 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 20,9 % a neměnnost podniků s 52,9 % tržeb.

Zásoby se podle mínění respondentů zvýšily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 83,9 % tržeb za normální v sezóně. Podniky s 10,6 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 5,5 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 91,1 % tržeb za normální v sezóně.

Očekávání celkové **ekonomické situace** pro období **příštích tří měsíců** jsou nižší než v únoru, pro období **příštích šesti měsíců** jsou vyšší. Zlepšení očekávají podniky s 16,8 % a zhoršení respondenti s 3,8 % tržeb, beze změny 79,4 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepšila u 18,7 % respondentů, u 4 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 77,3 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení

Pro příštích šest měsíců respondenti s 24,6 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení s 5,3 % a respondenti představující 70,1 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 68,6 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 26,1 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 5,3 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů s 70,6 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti se 22,1 % a se snížením respondenti s 7,3 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 24,2 % tržeb, snížení očekává 5,2 % respondentů a neměnnost 70,6 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 17,6 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 77,7 za celý soubor a snížení exportu očekává 4,7 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 19,5 % tržeb, pokles respondenti s 5,4 % tržeb a respondenti se 75,3 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů s 13,7 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů s 81,4 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky s 4,9 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 15,3 % respondentů zvýšení dovozu, 5,2 % snížení a 79,3 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti s 59,8 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 38,3 % a nedostatečné u podniků s 1,9 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů s 56,7 % tržeb, více než dostatečné u 41,2 % a nedostatečné u 2,1 % respondentů.

Očekávání respondentů ohledně vývoje **výrobní činnosti** jsou nižší než v únoru. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 23,4 % tržeb, se snížením počítá 8,9 % respondentů a respondenti se 67,7 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 25,6 % tržeb, neměnný vývoj 67,6 % respondentů a pokles výroby 6,8 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu se 23,1 % počtu zaměstnanců. Respondenti s 62,8 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 14,1 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 12,8 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 9,2 % tržeb a s neměnností u 78 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 10,4 % tržeb, snížit u 9,9 % tržeb a 79,7 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 24,5% z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 13,1 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 86,4 % počtu respondentů, u 6,4 % se zlepší a u 7,2 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 43,4 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 7,5 % a snížení 18,8 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 30,3 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově v březnu meziměsíčně snížilo o 2,3 bodu; oproti velmi nízkým hodnotám v minulém roce je však o 25,4 bodu vyšší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních podnicích** se hodnocení současné ekonomické situace v březnu oproti minulému měsíci nezměnilo. V březnu hodnotilo 28,7 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 61,4 % jako uspokojivou a 9,9 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 6,6 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 34,9 % respondentů a u ostatních (se 58,5 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Hodnocení **celkové poptávky** se mírně zlepšilo. Úroveň celkové poptávky po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti se 60 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 0,2 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a se 39,8 % za nízkou.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 13,9 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období **příštích tří měsíců** jsou nižší než v únoru, **pro příštích šest měsíců** jsou vyšší. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat **v příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 60,7 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti se 18,5 % stavebních prací a zhoršení s 20,8 %. **V příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů s 34,1 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti se 12,2 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 53,7 % respondentů.

Pro **příští tři měsíce** respondenti předpokládají ve srovnání s únozem zlepšení **zaměstnanosti**, očekávání ohledně vývoje **stavební činnosti** jsou opatrná. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 32,3 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů s 25,1 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 42,6 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti s 61,2 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 13,1 % respondentů a snížení 25,7 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 70,3 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 61,4 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 2,7 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 0,4 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 27 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 38,2 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 9 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 3,4 % své produkce, neměnnost u 86,2 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 10,4 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 31,2 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 21,9 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 50,9 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 8,7 % a snížení 10,3 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 30,1 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se celkově meziměsíčně zvýšilo o 3,5 bodu a je o 10 bodů nižší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v březnu ve srovnání s únorem mírně zvýšilo hodnocení **současné ekonomické situace**. Jako dobrou hodnotilo v březnu **ekonomickou situaci** svého podniku 18 % respondentů, 67,4 % jako odpovídající sezóně a 14,6 % jako špatnou. Zásoby se podle mínění respondentů v březnu snížily. Současný **stav zásob** hodnotilo 88,7 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 10,2 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti s 13,5 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 82 % tržeb a s 4,5 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 75,4 % respondentů, 11,8 % očekává růst a 12,8 % respondentů pokles. Stabilizované **cený prodáváného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 88,4 % tržeb, 6,2 % předpokládá pokles a 5,4 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** jsou stejná jako v únoru, pro příštích **šest měsíců** jsou nižší. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky se 42,3 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 49,9 % žádné změny nepředpokládají a 7,8 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se zvýšilo o 1 bod a je o 4,7 bodu nižší než v březnu 2009.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v březnu ve srovnání s únorem mírně snížilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 40 % respondentů jako dobrou, 55,5 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 4,5 % jako špatnou.

Hodnocení **poptávky** se zvýšilo stejně jako její očekávání pro příští **tři měsíce**. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 27,8 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 66,4 % respondentů a 5,8 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 88,2 % respondentů, růst cen 6,2 % respondentů a 5,6 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 14,8 % respondentů, neměnnost 71,2 % a růst počtu zaměstnanců 14 % respondentů. Očekávání celkové **ekonomické situace** pro období **příštích tří i šesti měsíců** jsou nižší než v únoru.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se oproti minulému měsíci zvýšilo o 1,3 bodu a v meziročním srovnání je o 9,6 bodu vyšší..